

Adviescommissie Nationaal Groeifonds

Juni 2024

Advies voorwaardelijke toekenningen en reserveringen

In de eerste, tweede en derde beoordelingsronde heeft de adviescommissie Nationaal Groeifonds bij verschillende projecten geadviseerd middelen te reserveren of voorwaardelijk toe te kennen. In mei heeft een aantal van deze projecten een aangepast plan ingediend bij de adviescommissie. De adviescommissie heeft beoordeeld of de aanpassingen voldoende tegemoetkomen aan de gestelde voorwaarden. Tevens is een subsidievoorstel uit de derde ronde beoordeeld door de adviescommissie in het kader van een bezwaarprocedure. Het betreft het voorstel Versterkt Conflictoplossend Vermogen.

Op basis van deze beoordeling adviseert de adviescommissie voor een aantal projecten de voorwaardelijke toekenning en/of reservering om te zetten in een toekenning. Op de achterliggende pagina's zijn de adviezen van de adviescommissie weergegeven.

Het gaat om de volgende projecten die zijn beoordeeld:

Voorstel	Ronde
AiNed	1
Circular Plastics NL	2
Maritiem Masterplan 2.0	3
Nationaal Onderwijslab AI	1
Quantum Delta NL	1
Versterkt Conflictoplossend Vermogen	3

Inhoudsopgave

AiNed.....	3
Circular Plastics NL	6
Maritiem Masterplan 2.0	9
Nationaal Onderwijs Lab AI (NOLAI).....	12
Quantum Delta NL.....	15
Versterkt Conflictoplossend Vermogen	17

AiNed

Kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence of AI) is een verzamelnaam voor algoritmes en methoden die intelligent gedrag vertonen - zoals redeneren, leren en plannen. Dit gebeurt doordat AI-systemen data analyseren, daarvan (zelfstandig) leren en op basis van het geleerde beslissingen nemen. Het doel van AiNed is het vergroten van investeringen in en toepassing van AI, op een mensgerichte manier. AiNed is ingediend door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat samen met de AI Coalitie, waarin meer dan 400 partijen vertegenwoordigd zijn. In de eerste ronde is 44 miljoen euro toegekend en 44 miljoen euro voorwaardelijke vervolfinanciering toegekend voor de labs over de ethische, sociale en juridische aspecten van AI, voor het talentprogramma en voor de Europese kennisnetwerken en innovatieprogramma's. Ook was er 188 miljoen euro gereserveerd voor activiteiten die gaan over opleidingen, het stimuleren van het toepassen van AI en voor de regionale netwerken. Die reservering is inmiddels deels omgezet in een onvoorwaardelijke toekenning en deels vervallen. Dit advies gaat over de voorwaardelijk toegekende 44 miljoen euro voor vervolfinanciering voor de programmaonderdelen ELSA-labs, het AI-talentprogramma, de Europese kennisnetwerken en Europese innovatieprogramma's.

De indieners hebben een aanvraag voor 44 miljoen euro aan de adviescommissie voorgelegd, die gedeeltelijk een andere invulling heeft dan de eerdere voorwaardelijke toegekende middelen. Daarom is naast de voortgang en onderbouwing van de eerder beoogde onderdelen ook een strategische onderbouwing van de nieuwe onderdelen noodzakelijk.

Advies

De adviescommissie adviseert om 28,5 miljoen euro van de 44 miljoen toe te kennen. De overige 15,5 miljoen euro komt te vervallen.

De indieners hebben een aanvraag ingediend om de voorwaardelijk toegekende vervolfinanciering van 44 miljoen euro in te zetten voor de financiering van het fellowship programma, ELSA labs, Europese programma's, systeemdoorbraakprojecten en programma uitvoering. Over de onderdelen ELSA-labs, Europese programma's, en het fellowship programma waar vervolfinanciering voor is aangevraagd is de adviescommissie overtuigd van de bijdrage aan het duurzaam verdienvermogen van Nederland. De indieners betogen dat voor deze onderdelen minder budget benodigd is dan eerder was beoogd. De adviescommissie stemt hiermee in, en adviseert daarom de aangepaste budgetten voor vervolfinanciering voor deze onderdelen toe te kennen.

Financiering voor de systeemdoorbraakprojecten is een onderdeel dat niet in de voorwaardelijke vervolfinanciering was opgenomen. Dit vraagt daarom om een strategische onderbouwing voor financiering voor dit onderdeel. De adviescommissie is op basis van het ingediende voorstel echter niet overtuigd van de kwaliteit van het plan en de bijdrage aan het duurzaam verdienvermogen van de financieringsaanvraag voor systeemdoorbraakprojecten. Daarom adviseert de adviescommissie de gevraagde 15 miljoen euro voor systeemdoorbraakprojecten niet toe te kennen. Hierdoor zal ook minder budget voor de programmauitvoering nodig zijn, daarom wordt het aangevraagde bedrag daarvoor met 0,5 miljoen euro gekort.

Daarmee adviseert de adviescommissie toekenning van 28,5 miljoen euro voor de vervolfinanciering van de programmaonderdelen ELSA-labs, Europese programma's, het Fellowship programma en het aangepaste budget voor programma uitvoering.

Advies AINED		
Aangevraagd	Toe te kennen	Voorwaardelijk nog toe te kennen
Mln 44	Mln 28,5	Mln 0

Toelichting op het advies

De oorspronkelijke voorwaarde voor vrijval van middelen was:

Toelichting op de voorwaardelijke toekenning van 44 mln euro.

Dit bedrag betreft vervolfinanciering voor de activiteiten op de ELSA-labs, het AI-talentprogramma, de Europese kennisnetwerken en Europese innovatieprogramma's. Dit wordt toegekend als het programma na het eerste jaar voldoende voortgang op de KPI's en programma-uitvoering laat zien.

Omdat het consortium heeft aangegeven een deel van de financiering anders te willen inzetten, heeft de adviescommissie de volgende informatie gevraagd om de aanvraag te kunnen beoordelen: *De adviescommissie vraagt onderstaande informatie om beoordeling van de vervolfinanciering van 44M voor AINED mogelijk te maken.*

- *Concrete beschrijving en financiële onderbouwing van de voortgang op ieder onderdeel waarvoor vervolfinanciering wordt gevraagd.*
- *Geef per onderdeel beknopt aan wat de strategie is, welke activiteiten daarbij horen en wat de resultaten tot nu toe zijn. Beschrijf hoe de vervolfinanciering de strategie zal realiseren, welke verdere activiteiten hiervoor nodig zijn en hoe deze financieel worden onderbouwd. Beschrijf daarbij wat de KPI's zijn, wat de voortgang op de KPI's is, hoeveel geld er al is uitgegeven en hoe die uitgaven zijn opgebouwd.*

Voor iedere verandering in het budget:

- *geef per verandering een heldere strategische onderbouwing:*
 - o *wat verandert er en waarom, verwerk een duidelijke en beknopte marktanalyse die de noodzaak van de wijzigingen onderbouwt, beschrijf hoe AINED hier een oplossing voor biedt. Beschrijf hoe deze wijziging de theory of change (de bijdrage aan het duurzaam verdienvermogen) verandert.*
 - o *wat wordt de nieuwe strategie voor dit onderdeel, welke nieuwe activiteiten volgen daaruit en welke activiteiten worden geschrapt,*
 - o *Wat betekent deze verandering voor de KPI's? Wat is de voortgang tot nu toe op deze KPI's,*
 - o *welke aangepaste bedragen worden hiervoor gevraagd en hoe zijn die budgetten opgebouwd.*
- *Duidelijke begroting*

De beoordeling van de afzonderlijke programmaonderdelen wordt hieronder beschreven.

Fellowship programma

Een belangrijk doel van het AINED programma is het stimuleren en behouden van AI-talent in Nederland. Het fellowship programma heeft zich tot nu toe gericht op het stimuleren van junior AI-talent ontwikkeling. In de vervolgaanvraag wil de indiener zich op het behoud van senior AI-talent richten. De aanvraag voor vervolfinanciering voor dit onderdeel voorziet daarin en de adviescommissie onderschrijft het onverminderd grote belang hiervan. De commissie adviseert daarom onvoorwaardelijke toekenning van 9 miljoen euro voor dit onderdeel.

AiNed ELSA labs (Ethical, Legal, Social Aspects)

De ELSA labs werden bij de eerste aanvraag door de adviescommissie als belangrijk beoordeeld. Dat is in de looptijd van het programma niet veranderd. Het belang van deze labs is alleen maar groter geworden met de toenemende complexiteit van vraagstukken op sociaal, ethisch en juridisch vlak en de toenemende complexiteit van de technologie. De adviescommissie adviseert daarom onvoorwaardelijke toekenning van 8 miljoen euro voor dit onderdeel.

In de huidige plannen lijkt vooral ingezet te worden op de juridische aspecten van AI. De adviescommissie vraagt de indiener daarom ook oog te blijven houden voor de ethische en sociale aspecten van AI.

Europese Kennismobiliteit en Innovatieprogramma

De indiener wil de eerder beoogde Europese activiteiten dichter bij elkaar brengen door de budgetten te integreren. De indiener vraagt 10 miljoen euro van de vervolfinanciering om aan te kunnen

sluiten bij Europese programma's en daar een leidende rol te kunnen spelen. Het gaat daarbij om packages van de Europese Adviescommissie en planvorming van EU-challenges op AI gebied. De adviescommissie ziet, in lijn met de eerste boordeling, nog steeds het belang van investeringen in de Europese activiteiten en adviseert daarom onvoorwaardelijke toekenning van 10 miljoen euro voor dit onderdeel.

Systeemdoorbraakproject

De indiener vroeg in een eerdere aanvraag financiering voor een zestal ketenprojecten. De adviescommissie was destijds niet overtuigd van de doelmatigheid en impact van deze projecten, en besloot daartoe één project te financieren dat als pilot dient, en dat indien succesvol om structurele opvolging vraagt. Het consortium vraagt nu 15 miljoen euro impulsfinanciering voor drie nieuwe systeemdoorbraakprojecten, in plaats van een deel van de beoogde vervolffinanciering voor het EU programma en voor het Fellowshipsprogramma.

De adviescommissie is echter niet overtuigd van de doelmatigheid en de kwaliteit van de onderbouwing van dit programmaonderdeel. Zo is in de aanvraag niet beschreven welke doelen worden nagestreefd met deze projecten, hoe de calls hiervoor zullen worden opgezet, of nieuwe kandidaat-projecten net als eerdere kandidaat-projecten met AINED financiering zullen worden opgewerkt, wat de budgetopbouw van de projecten is, en hoe deze projecten een hogere bijdrage aan het duurzaam verdienvermogen leveren dan de eerder beoogde vervolffinanciering. De adviescommissie adviseert daarom dit onderdeel niet toe te kennen.

Programmauitvoering

De indieners hadden 2 miljoen euro voor de programmauitvoering aangevraagd. Zonder de systeemdoorbraakprojecten is hiervoor echter minder budget nodig, daarom adviseert de adviescommissie een onvoorwaardelijke toekenning van 1,5 miljoen euro voor programmauitvoering.

Circular Plastics NL

Circular Plastics NL (CPNL) is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat met betrokkenheid van vele partijen uit de industrie, onderzoek en overheid, is ingediend bij en toegekend door het Nationaal Groeifonds. De doelstelling van CPNL is om plastic waardeketens volledig circulair te maken en de transitie naar 100% circulariteit te versnellen. Middels subsidie worden proces en materiaal innovaties ontwikkeld, versneld en opgeschaald.

Het Nationaal Groeifonds heeft in 2022 (ronde 2) een subsidie van 220 miljoen euro toegekend aan het voorstel 'Duurzame MaterialenNL'. Dit bedrag was echter alleen voor het plastics onderdeel van Duurzame MaterialenNL. Dit onderdeel is Circular Plastics NL gaan heten. Van het totale bedrag is 124 miljoen euro een definitieve toekenning (eerste tranche, eerste 2 jaar) en is een bedrag van 96 miljoen euro voorwaardelijk toegekend (tweede en derde tranche). Het programma is gestart in 2023 en heeft een looptijd van 8 jaar.

De indieners hebben een verzoek ingediend om de voorwaardelijke toekenning voor de tweede tranche van 43 miljoen euro (2025-2026) om te zetten in een onvoorwaardelijke toekenning.

Advies

De adviescommissie adviseert de volledige toekenning van 43 miljoen euro van de tweede tranche. De totale investering van het Nationaal Groeifonds in het Circular Plastics NL komt daarmee uit op 167 miljoen euro.

Advies Circular Plastics NL		
Aangevraagd	Toe te kennen	Voorwaardelijk nog toe te kennen
Mln 43	Mln 43	Mln 53

Toelichting op het advies

De adviescommissie stelt vast dat er voldoende voldaan is aan de gestelde voorwaarden (zie hieronder). De adviescommissie heeft haar advies gevormd op basis van de aangeleverde documenten en twee informatieve gesprekken met de indieners.

De adviescommissie ziet het belang van Circular Plastics NL voor de verduurzaming van de sector in Nederland. De middelen voor de tweede tranche worden ingezet op innovaties en faciliteiten gericht op voedselverpakkingen, hoogwaardige technische kunststoffen, opschaling van thermochemische recycling, hoogwaardige recycling door middel van dissolutie en verdere inrichting van open infrastructuur.

De gesprekken hebben duidelijk gemaakt dat de indieners zich intensief inzetten om partijen samen te brengen, de voortgang van het project en de bijbehorende doelstellingen te bevorderen, en daarmee de positie van de industrie te versterken. Er is voornamelijk 'gezaaid' in de eerste anderhalf jaar, maar ondanks de nog korte looptijd van het project zijn er ook al enkele successen behaald.

Voor financieel rendabele circulair plastics zien zowel de indieners als de adviescommissie de noodzaak van wet- en regelgeving voor importmaatregelen en het verplicht bijmengen van recycleert plastic. Dergelijke wetgeving is essentieel om ervoor te zorgen dat de vraag naar gerecycleerd plastic het aanbod opnieuw overstijgt. In Nederland is weliswaar wetgeving aangekondigd met de nationale plastic norm in 2027 en ook binnen de EU is er de 'Packaging & Packaging Waste regulation 2030'. Deze leiden echter tot te weinig vraag naar de - relatief duurdere - circulaire plastics versus virgin plastics, zowel op korte als op langere termijn. Om echt succesvol te zijn is, bij voorkeur Europese, wetgeving een noodzakelijke voorwaarde.

Voorwaarden bij toekenning

Bij de toekenning aan Circular Plastics NL in 2022 zijn zes voorwaarden benoemd waarop het project na twee jaar geëvalueerd dient te worden. Deze voorwaarden zijn:

1. Bureau is ingericht en projectleiders zijn aangesteld;

Aan deze voorwaarde is voldaan. In februari 2023 is de directeur van het projectbureau gestart, ondersteund door negen programmalijnmanagers, een managementassistente en een communicatiespecialist. De directeur rapporteert aan het bestuur. Het bestuur bestaat uit een voorzitter, secretaris, bestuursleden en een toehoorder vanuit EZK.

2. Calls voor 2023 en 2024 zijn uitgezet en gehonoreerde projecten in 2023 zijn binnen een half jaar gestart;

De honorering voor de calls voor 2023 was ten tijde van de indiening van de stukken bijna rond. De calls voor 2024 zullen eind dit jaar worden opengesteld. De calls zijn hiermee voor zover mogelijk uitgezet of gepland. De vertraging in het openzetten van de calls heeft te maken gehad met het goed en zorgvuldig inrichten van de open calls en maatwerk aanvragen in combinatie met de langzame start van CPNL zelf. Tussen de goedkeuring van de aanvraag en de daadwerkelijke start van het project zat veel tijd. Dit kwam deels doordat meer tijd nodig was om aan extra voorwaarden bij honorering te voldoen en deels doordat er gewacht moest worden op goedkeuring van de Tweede Kamer. De adviescommissie is van mening dat hiermee aan deze voorwaarde is voldaan.

3. De benodigde private commitment voor de calls in 2023 en 2024 is toegezegd;

De indieners geven aan dat ongeveer 68 miljoen euro tot dusver is/wordt geïnvesteerd in maatwerk aanvragen en de RVO open calls. Hier staat ongeveer 66 miljoen euro cofinanciering tegenover. Daarnaast loopt er nog een NWO-regeling voor wetenschappelijk onderzoek met een subsidiebedrag van 6 miljoen euro waarbij er 10 procent cofinanciering wordt ingelegd door private partijen. De adviescommissie is hiermee overtuigd van de private commitment.

4. Eerste infrastructuur is geïnstalleerd bij de demonstrators.

Momenteel is er geld toegekend aan het Nationaal Testcentrum Circulaire Plastics (NTCP) en Brightland Circular Space (BCS). Er is duidelijke voortgang te melden, er is terrein beschikbaar en er zijn convenanten en afspraken gemaakt. Het zal echter meer tijd kosten voordat de demonstrators er daadwerkelijk staan. De indieners schetsen dat dit eind volgend jaar het geval is. De adviescommissie heeft geen grote zorgen over het nog niet behalen van deze voorwaarde. Dit omdat het met name veroorzaakt werd door de vertraagde start.

5. Kansen voor blended finance zijn waar mogelijk verzilverd en eventuele budgetconsequenties en kasritmewijzigingen voor volgende fases zijn in kaart gebracht;

Aan deze voorwaarde is volgens de adviescommissie voldaan, ook al zijn er momenteel nog geen kansen voor blended finance geïdentificeerd of verzilverd. Het consortium heeft zich wel hard ingezet om deze kansen te identificeren.

De indieners hebben ten tijde van de toekenning voor de eerste tranche een 7-tal mogelijke projecten geïdentificeerd die mogelijk aanmerking konden komen voor blended finance via Invest-NL. De gesprekken tussen CPNL en Invest-NL zijn in 2023/2024 voortgezet. Blended financiering voor projecten uit open calls bleek niet mogelijk omdat er na toewijzing geen additionele eisen kunnen worden gesteld aan consortia. CPNL geeft aan dat zij bij toekomstige maatwerkbeslissingen potentieel geschikte blended finance voorstellen zal voorleggen aan Invest-NL. Invest-NL beoordeelt deze voorstellen op inzetbaarheid van blended finance als product waarna RVO de voorstellen procedureel beoordeelt, inclusief een staatsteuntoets.

6. Werk voor de investeringen in het programma een concrete businesscase uit, inclusief zicht op

gebruikers en inkomsten van potentiële afnemers. Commercialisatie wordt hiermee onderdeel van tussentijdse evaluatie van fase 1.

De indieners hebben zowel schriftelijk als tijdens een gesprek voldoende inzicht kunnen geven in de commitment vanuit marktpartijen en het potentieel van een lange termijn businesscase. Helder werd hierbij dat investeren op dit moment cruciaal is om in de toekomst aan vraag naar recyclaat te kunnen voldoen. De toename van de vraag is echter wel afhankelijk van verwachte wetgeving. Het gesprek gaf vertrouwen in het verdienmodel dat CPNL voor ogen heeft en de keuze van programmalijnen en investeringen met betrekking tot het bereiken van de impact voor Nederland.

Maritiem Masterplan 2.0

Advies

De adviescommissie adviseert de voorwaardelijke toekenning van 110 miljoen euro om te zetten naar een toekenning. De totale investering van het Nationaal Groeifonds in het Maritiem Masterplan komt daarmee uit op 210 miljoen euro.

Advies Maritiem Masterplan 2.0		
Aangevraagd	Toe te kennen	Voorwaardelijk nog toe te kennen
Mln 110	Mln 110	Mln 0

Toelichting op het advies

Volgens de adviescommissie is aan de gestelde voorwaarden voldaan. De ingediende documenten waren informatief en van goede kwaliteit. Bovendien wist het consortium in het interview de vragen van de adviescommissie goed te beantwoorden en toelichting te geven. Het Maritiem Masterplan en de bijbehorende organisatie maakt daarmee een positieve en vertrouwen wekkende indruk.

Een aantal initiatieven binnen het Maritiem Masterplan zit in een vroege fase. Daarmee hebben de investeringen enige onzekerheid, maar daar is het Nationaal Groeifonds ook juist voor bedoeld en er is geen twijfel over dat het kansrijke technologieën zijn en dat het Maritiem Masterplan waardevol is voor Nederland. Daarbij is het ook positief dat er binnen dit voorstel nauw en structureel wordt samengewerkt tussen de sector en overheid.

De adviescommissie vindt het belangrijk dat geborgd wordt wat de lessen zijn van de eerste call op basis van een uitgevoerde evaluatie. De adviescommissie is dan ook voorstander van de voorgestelde evaluatie ná de eerste (en/of tweede) call ter voorbereiding op de volgende call(s). De planning hiervan zal worden uitgewerkt en vastgelegd in de projectspecifieke afspraken. Eventuele wensen van het consortium om accenten te verleggen op basis van (onder andere) deze evaluatie kunnen aan de adviescommissie worden voorgelegd als er sprake zou zijn van significante wijzigingen.

Gestelde voorwaarden derde ronde toekenning

In het rapport derde ronde zijn zeven voorwaarden opgenomen die zijn gesteld aan de voorwaardelijke toekenning. Deze zeven voorwaarden waren:

1. *Planuitwerking. De indieners wordt gevraagd de aanpak uit te werken en concrete (tussentijdse) doelen en meetbare KPI's op te stellen. Voor het onderdeel JMDP moet goed worden aangetoond hoe dit een katalysator wordt voor samenwerking en kennisdeling.*

Aan deze voorwaarde is voldaan; de onderdelen van het plan zijn uitgewerkt, met daarin ook kpi's en tussentijdse doelen. De programmalijnen m.b.t. de energie aandrijvingslijnen waren al relatief goed en uitgewerkt en daar hebben de betrokken sectorpartijen gezamenlijk ook zonder twijfel voldoende kennis en kunde over in huis. Met name de onderdelen Joint Maritime Digital Platform (het JMDP) en Human Capital (HC) waren interessant om met de indieners nader te bespreken. Juist het JMDP en HC zijn belangrijk om de innovatiekracht en productiviteit van de Nederlandse sector te vergroten en om het Maritiem Masterplan méér te laten zijn dan een subsidie waarmee duurzame schepen worden gerealiseerd. De indieners zijn hier op basis van de aangeleverde stukken kritisch op bevraagd. Bijvoorbeeld over de achterliggende vragen mbt data delen worden aangevlogen en hoe het Human capital programma past binnen de bredere sector activiteiten. De deelnemers aan het gesprek konden helder uiteen zetten hoe zij tot bepaalde keuzes zijn gekomen, welke ontwikkelingen er al zijn en hoe de partijen gezamenlijk de concrete uitwerking voor zich zien.

- 2. Uitwerking LNG CC. De indieners wordt gevraagd in de uitwerking te laten zien dat de focus van programmalijn LNG Carbon Capture komt te liggen op Carbon Capture. LNG projecten zonder Carbon Capture kunnen niet uit het Groeifonds bekostigd worden.*

Aan deze voorwaarde is voldaan. Er is zoals gevraagd meer focus op de "Carbon Capture component" van het varen op LNG. In (zowel huidige als toekomstige) de calls worden duidelijke eisen gesteld op het gebied van carbon capture. Consortia worden geacht hun plan voor afname van hun CO₂-residu op te nemen in het ingediende projectplan. Er lopen gesprekken met potentiële afnemers en de indieners hebben kunnen toelichten waarom carbon capture aan boord van een schip vernieuwend is en toegevoegde waarde kennis zal opleveren.

- 3. Zorg dat het Nationaal Groeifonds en het Klimaatfonds complementair zijn. Ook via het Klimaatfonds worden middelen voor de maritieme sector vrijgemaakt. De scope van de vrijgemaakte middelen is niet precies hetzelfde, onder meer door verschillen in focus op het gebied van: opschaling vs. ontwikkeling, de doelgroep van de regeling en het type energiedragers. Maar er zijn ook zeker raakvlakken. De adviescommissie acht het van belang dat de plannen voor beide fondsen in samenhang worden uitgevoerd. Middelen uit het Nationaal Groeifonds en het Klimaatfonds kunnen nadrukkelijk niet als publieke cofinanciering van elkaars projecten worden ingezet.*

Aan deze voorwaarde is voldaan. De adviescommissie vond het van belang te benadrukken dat de twee fondsen complementair aan elkaar moeten zijn. De gelden van het Klimaatfonds zijn geormerkt voor opschaling en implementatie, terwijl het Maritiem Masterplan meer is gericht op ontwikkeling en lagere TRL's. Ook zijn er verschillen in op welke subsectoren de focus ligt (*short-sea* schepen binnenvaart en lange afstand op zee).

- 4. Samenhang met de sectoragenda Maritieme Maakindustrie. Net als bij het Klimaatfonds hebben de sectoragenda en het Maritiem Masterplan de potentie elkaar te versterken. De adviescommissie roept de partijen die de sectoragenda opstellen, waaronder de indieners, op om het Maritiem Masterplan als basis te gebruiken en op voort te bouwen.*

Aan deze voorwaarde is voldaan. Ook hier werd er in de voorwaarde niet iets nieuws gevraagd, maar werd er door de adviescommissie belang gehecht aan het borgen van deze samenhang. Op het moment van de oorspronkelijke beoordeling was de sectoragenda¹ nog een relatief nieuw en minder uitgewerkt initiatief, maar in de uitwerking is de link met het Maritiem Masterplan stevig verankerd. Het Maritiem Masterplan is als één van de vijf koplopersprojecten een belangrijk onderdeel van de sectoragenda Maritieme Maakindustrie.

- 5. Toegankelijkheid voor mkb en nieuwkomers. In lijn met het ingediende plan is de adviescommissie van mening dat er in de subsidieregeling en het ecosysteem een belangrijke rol is weggelegd voor het mkb. Onderzoek wat voor mkb de belemmeringen zijn om mee te doen en richt de calls zo in dat die belemmeringen zo klein mogelijk zijn.*

Aan deze voorwaarde is voldaan. Het betrekken van het mkb was al een belangrijk element in het oorspronkelijke plan. Deze voorwaarde is toegevoegd om het belang van de toegankelijkheid te benadrukken en daar is invulling aan gegeven: in de nu lopende eerste call is vastgelegd dat kleine en middelgrote ondernemingen een hoger subsidiepercentage krijgen dan grote ondernemingen. Wat eventuele belemmeringen zijn voor het mkb om mee te doen zal deels moeten blijken op basis van de (inschrijvingen op de) eerste call.

- 6. Governance. De adviescommissie ziet graag een nader uitgewerkte governancestructuur met daarin een stuurgroep met duidelijk mandaat en eigenaarschap. Bij de invulling van onder andere de stuurgroep, het projectteam en de investeringsadviescommissie is een goede balans belangrijk tussen overheid, het bedrijfsleven en stichting Nederland Maritiem Land.*

¹ [No guts, no Hollands Glorie! - sectoragenda maritieme maakindustrie | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Aan deze voorwaarde is voldaan. De indieners hebben de uitgewerkte governance opzet gedeeld en dit komt over als een doordachte opzet, waar de adviescommissie geen problemen of risico's in ziet. Er is hierin ook sprake van een goede publiek-private verhouding en samenwerking.

- 7. Concretisering van de cofinanciering. Er wordt 225 miljoen euro publieke cofinanciering gepresenteerd in het voorstel en de adviescommissie vraagt deze bijdrage concreet te maken; wanneer en welke partij(en) maken de middelen beschikbaar.*

Aan deze voorwaarde is voldaan. Bij de oorspronkelijke indiening is toegelicht dat de 225 miljoen euro tot op zekere hoogte indicatief was, mede omdat er zaken zijn die het complexer maken. Bijvoorbeeld omdat de schepen onderdeel zijn van een grotere aanbesteding, geld voor duurzaamheid al beschikbaar was maar anders wordt ingezet of omdat besluitvorming over concrete bedragen nog moet plaatsvinden in voorbereiding op aanbestedingen. Maar de nu gepresenteerde cofinanciering laat zien dat het Maritiem Masterplan voor zowel sector als overheid serieus project is om investeringen te doen.

Nationaal Onderwijs Lab AI (NOLAI)

Het door de minister van EZK ingediende voorstel *NOLAI Opschalingsplan* heeft in de eerste ronde 80 miljoen euro NGF-middelen toegekend gekregen voor het opzetten van het Nationaal Onderwijslab AI (NOLAI) en er is een reservering gemaakt van 63 miljoen euro voor het opschalen van de daaruit volgende innovaties naar de markt. De indiener heeft een plan ingediend voor de tweede fase en gevraagd om de reservering om te zetten in een deels onvoorwaardelijke en een deels voorwaardelijke toekenning.

Met de oprichting van het Nationaal OnderwijsLab Artificial Intelligence (NOLAI) is een eerste belangrijke stap gezet om het onderwijsveld, bedrijfsleven en wetenschappers actief te betrekken bij de ontwikkeling van intelligente educatieve technologieën (Technology Readiness Levels 4 t/m 6). In het co-creatieprogramma zijn de eerste 15 co-creatie projecten gestart waarin onderwijs, bedrijfsleven en wetenschap nieuwe AI prototypes voor het funderend onderwijs ontwikkelen. Het wetenschappelijk programma maakt de pedagogische, maatschappelijke en sociale consequenties van AI in onderwijs inzichtelijk, zorgt voor de toepassing van bestaande kennis in de co-creatie projecten en ontwikkelt nieuwe kennis over AI in onderwijs in de vijf focusgebieden. De ontwikkelde prototypes zijn na 3 jaar in het co-creatieprogramma nog niet klaar voor grootschalige implementatie in het funderend onderwijs. Het ingediende opschalingsplan bouwt voort op de huidige NOLAI programma's met als doel om te komen tot duurzame implementatie van intelligente educatieve producten en brede marktintroductie (Technology Readiness Levels 7 t/m 9).

De adviescommissie heeft in het eindrapport van de eerste ronde van het Groeifonds aangegeven positief te zijn over het opschalen van ontwikkelde prototypes binnen NOLAI. Als voorwaarde voor het omzetten van de reservering heeft de adviescommissie aangegeven dat er daadwerkelijk kansrijke innovaties ontwikkeld moeten zijn en dat beter onderbouwd moet worden waarom dit de meest effectieve en doelmatige interventie is om marktwerking en innovatie te bevorderen. Tevens moet blijken uit een evaluatie van NOLAI dat er een voldoende aantal wetenschappelijk gefundeerde innovaties zijn ontwikkeld die leiden tot een onderbouwde leerwinst.

Advies

Dit advies omvat de beoordeling van het aangepaste plan voor het gereserveerde deel. Na bestudering van het aangepaste plan adviseert de adviescommissie om de reservering van 63 miljoen euro om te zetten in een toekenning van 11,9 miljoen euro en een voorwaardelijke toekenning van 51,1 miljoen euro.

Advies NOLAI Opschalingsplan		
Aangevraagd	Toe te kennen	Voorwaardelijk nog toe te kennen
Mln 63	Mln 11,9	Mln 51,1

De adviescommissie adviseert om voor de pilotfase 11,9 miljoen euro toe te kennen. De pilot is goed uitgewerkt met concrete stappen en een team dat het programma zal ondersteunen. De indieners geven aan dat na deze fase op korte termijn een bredere opschaling van het edtech product mogelijk is. De adviescommissie is van mening dat snelheid een bepalende factor is bij AI en adviseert dat de fondsbeheerders met de ontvangende minister in de projectspecifieke afspraken een inspanningsverplichting opnemen om deze bredere opschaling op korte termijn te realiseren en een geschikte governancevorm voor het definitieve opschalingsplan te onderzoeken.

Voor het definitieve opschalingsplan (51,1 miljoen euro) vindt de adviescommissie het van groot belang dat de meest kansrijke edtech producten worden opgeschaald en dat er duurzame verdienmodellen voor de betrokken bedrijven mogelijk zijn. Ook ziet de adviescommissie graag meerdere scenario's voor de opschaling in relatie tot de snelle ontwikkelingen van AI. Hierin wil de adviescommissie ook zien hoe NOLAI omgaat met ontwikkelingen en edtech tools die in het buitenland ontwikkeld worden en hoe NOLAI hierop kan acteren. De adviescommissie vraagt aan de

indienende minister van OCW om aan te geven hoe zij de ontwikkelingen van AI in het onderwijs structureel kan ondersteunen en versnellen.

Als indiener eerder dan eind 2026 aan de voorwaarden van het definitieve opschalingsplan kan voldoen dan kan het plan eerder worden voorgelegd aan de adviescommissie. De adviescommissie is van mening dat snelheid een bepalende factor is bij de ontwikkeling en implementatie van AI-producten.

Toekenning

De adviescommissie adviseert de fondsbeheerders om de volgende punten mee te nemen bij de toekenning van de pilot (11,9 miljoen euro) en om deze in overleg met de ontvangende minister vast te leggen in de projectspecifieke afspraken.

- Een inspanningsverplichting om in 2026 de edtech innovatie van het co-implementatietraject op te schalen naar 2.000 scholen. Dit is van belang voor de brede implementatie binnen het onderwijs.
- De adviescommissie constateert dat beleid vanuit het ministerie van OCW bepalend is voor de slagingskansen van het voorstel en de impact op het duurzaam verdienvermogen en adviseert daarom een verkenning uit te voeren hoe het ministerie de ontwikkelingen van AI in het onderwijs gaat ondersteunen, opschalen en versnellen, met hierbij specifieke aandacht voor de ontwikkelde producten binnen NOLAI.
- Onderzoek te doen in de pilotfase naar de operationele, technische en financiële haalbaarheid van de meest kansrijke ontwikkelde producten voor verdere grootschalige opschaling in het onderwijs.
- Een verkenning uit te voeren hoe bedrijven financieel ondersteund kunnen worden bij opschaling van intelligente educatieve technologieën, denk hierbij bijvoorbeeld aan een instrument als SBIR.
- In de nieuwe beoogde governance vertegenwoordigers met kennis en expertise op het gebied van valorisatie een plek te geven.
- In de pilotfase ook scholen mee te nemen die ondermaats presteren voor het leereffect.
- Zoveel mogelijk start-ups en scale-ups te betrekken in de pilotfase.

Voorwaardelijke toekenning

Voor de voorwaardelijke toekenning (51,1 miljoen euro) adviseert de adviescommissie de volgende voorwaarden.

- Het opschalingsplan zal op zichzelf worden beoordeeld conform de analysekaders van het NGF.
- De adviescommissie constateert dat beleid vanuit ministerie OCW bepalend is voor de slagingskansen van het voorstel en de impact op het duurzaam verdienvermogen en adviseert daarom een plan toe te voegen hoe het ministerie de ontwikkelingen van AI in het onderwijs gaat ondersteunen, opschalen en versnellen, met hierbij specifieke aandacht voor het zo breed mogelijk opschalen van de ontwikkelde producten binnen NOLAI. Met hierbij oog voor scholen die ondermaats presteren en/of niet de middelen hebben om AI in het te onderwijs goed te kunnen implementeren.
- In het opschalingsplan:
 - o Helder te maken welke producten worden opgeschaald obv economische en maatschappelijke impact. Het opschalingsplan moet betrekking hebben op producten die in potentie de meeste impact zullen hebben.
 - o Aan te tonen dat de kosten van de ontwikkeling van één edtech product in verhouding staan tot de baten die het qua leerwinst oplevert.

- Aan te geven via welk instrument bedrijven financiële ondersteuning kunnen krijgen bij opschaling van intelligente educatieve technologieën. En dit instrument moet, indien nodig, opgenomen worden in de begroting.
- Een heldere en brede valorisatiestrategie en verdienmodellen op te nemen voor het bedrijfsleven op basis van de ontwikkelde producten voor de lange termijn.
- Inzicht te bieden in de operationele, technische en financiële haalbaarheid van de ontwikkelde producten bij verdere opschaling. Ook moeten de doelen met betrekking tot brede opschaling in het onderwijs kunnen worden gehaald.
- Aannemelijk te maken dat NOLAI op zichzelf kan renderen en de ontwikkelde producten zonder NGF steun de weg naar de markt kunnen vinden.
- Helder weer te geven hoe risico's in de uitvoering worden gemitigeerd, uitgaande van de ervaringen in de pilotfase.
- Scenario's voor de opschaling te schetsen in verband met de snelle (internationale)ontwikkelingen van AI.
- Een helder beeld te geven van de resultaten en effecten van de (internationale)samenwerking met andere organisaties, labs, bedrijven etc.

Toelichting op het advies

De indiener geeft een goede strategische onderbouwing over het belang van AI in het funderend onderwijs. AI kan het onderwijs verrijken door het bevorderen van maatwerk en autonomie voor leerlingen en het verminderen van de werkdruk voor leraren.

De huidige markt voor leermiddelen in het funderend onderwijs is sterk geconcentreerd en innoveert onvoldoende op een wijze die bij de behoefte van scholen aansluit. Startups en scale-ups kunnen moeilijk de onderwijsmarkt betreden onder andere door onvoldoende Edtech expertise en het gemis aan specifieke onderwijskundige kennis. NOLAI is als een publieke voorziening opgezet om een impuls te geven aan innovatie van digitale leer- en hulpmiddelen waarbij het bedrijfsleven actief wordt betrokken bij de ontwikkeling en opschaling van educatieve technologieën. Wel is het van belang dat deze bedrijven een duurzaam verdienmodel ontwikkelen in het onderwijs ecosysteem. Hiervoor wordt onder andere een bedrijvenontwikkelprogramma opgericht om edtech bedrijven te ondersteunen in het betreden van en doorgroeien op de (inter)nationale markt voor funderend onderwijs. In het bedrijven ontwikkelprogramma kunnen bedrijven netwerken, coaching en toegang tot kennis en financiering krijgen.

De samenwerking van het onderwijsveld met de wetenschap en bedrijfsleven heeft de grondslag gevormd voor de ontwikkeling van meerdere gevalideerde prototypes binnen NOLAI. Voor het succes van het programma en voor het behalen van de doelen van het programma is het essentieel dat de ontwikkelde en gevalideerde prototypes worden opgeschaald en breed worden uitgezet in het onderwijsveld. AI innovaties gaan echter snel, ook in het onderwijs. De adviescommissie hecht daarom groot belang aan het versneld opschalen van de ontwikkelde en gevalideerde producten in het onderwijssysteem. Om de voordelen van AI volledig te benutten, is het essentieel dat een groot deel van het onderwijsveld AI in het onderwijs adopteert en hiervoor de middelen krijgt. Flankerend beleid kan hierin een belangrijke rol spelen.

Ook vindt de adviescommissie het positief dat er een toegepaste AI masteropleiding wordt gestart om studenten op te leiden om AI in verschillende domeinen succesvol toe te kunnen passen. Deze studenten kunnen op lange termijn bijdragen aan het succesvol implementeren van AI toepassingen in het onderwijs.

Quantum Delta NL

QuantumDeltaNL (hierna: QDNL) heeft in februari 2021 in de eerste beoordelingsronde een totale financiering van 615 miljoen euro ontvangen. Dit bedrag is opgesplitst in drie fasen: fase een (jaar 1; 54 miljoen euro), fase twee (jaren 2-3; 228 miljoen euro) en fase drie (jaren 4-7; 333 miljoen euro). Omdat zich eerder dan verwacht kansen voordeden op het gebied van internationalisering, een aandachtspunt van de adviescommissie voor fase drie, ontving QDNL voor een internationaal samenwerkingsprogramma met Frankrijk en Duitsland (het zogeheten trilaterale programma) 60 miljoen euro uit de gereserveerde middelen voor fase drie. Dit advies gaat over het oordeel over het al dan niet vrijgeven van de resterende gereserveerde middelen (273 miljoen euro).

Advies adviescommissie

De adviescommissie adviseert de gereserveerde middelen van 273 miljoen euro om te zetten naar een toekenning. De totale investering van het Nationaal Groeifonds in het QDNL programma komt daarmee uit op 615 miljoen euro.

Advies Quantum Delta NL		
Aangevraagd	Toe te kennen	Voorwaardelijk nog toe te kennen
Mln 273	Mln 273	Mln 0

Toelichting op het advies

De voorwaarde die is gesteld voor het vrijgeven van de gereserveerde middelen was het uitvoeren van een zogenaamde midterm review door een onafhankelijke en internationale adviescommissie. Deze midterm review heeft plaatsgevonden en het consortium heeft een plan ingediend voor fase drie en aangegeven hoe zij rekening houdt met de aanbevelingen uit de midterm review. De adviescommissie is onder de indruk van de uitkomsten van de midterm review: de adviescommissie bestaat uit gerenommeerde leden van internationaal statuut en er is diepgaand gekeken naar de voortgang van het programma en het vakgebied, waaronder verschillende werkbezoeken. Het oordeel van de midterm review committee was positief met constructief kritische aanbevelingen. Ze zijn onder de indruk van de prestaties van het consortium met de beperkte middelen die ze tot hun beschikking hadden en de toewijding en expertise van de staf. Heel concreet: zo is de ecosysteemaanpak ondertussen bewezen met 23 startups in 2023 en plek vier op de mondiale ranglijst van quantumstartups. Er worden nu meer complexe, geïntegreerde quantumsystemen geleverd. De programmaorganisatie staat, en er is niet alleen wetenschappelijk talent aangetrokken maar ook privaat kapitaal aangetrokken dat samen met NGF-geld investeert in de opschaling van quantumbedrijven in Nederland. Mondiaal is Nederland in aanzien door dit programma gegroeid, getuige de interesse van Duitsland en Frankrijk om een gezamenlijk investeringsprogramma met Nederland op te zetten.

De adviescommissie onderstreept dat de voortgang van het consortium indrukwekkend is. De adviescommissie herkent zich ook in de aanbevelingen van de midterm review committee. Want hoewel de voortgang goed is, ontwikkelt quantumtechnologie en andere ondersteunende technologieën zich in razend tempo. De landen om ons heen zitten niet stil en groeien als gevolg van grotere budgetten en meer capaciteit dan onze vooruitgang kan bijbenen. Zo blijft Nederland vierde wereldwijd in termen van het aantal startups, maar wordt het gat met de VS groter. En hoewel de output van het Nederlandse quantumonderzoek bijna verdubbeld is, verviervoudigden instituten als MIT en ETH Zurich hun output. Tegen deze achtergrond is de adviescommissie ervan overtuigd dat het QuantumDeltaprogramma gezien de snelheid in het buitenland en onze beperktere budgetten strategische keuzes moet maken en tijdig positie moet kiezen door resources te focussen op de voor Nederland meest kansrijke domeinen. Hiermee kan QDNL in deze domeinen meer snelheid maken en strategisch en wendbaar reageren op ontwikkelingen. Uit de ingediende plannen en het interview blijkt dat ook het consortium deze urgentie doorvoelt.

De adviescommissie onderschrijft de aanbevelingen van de midterm review committee en adviseert dat de fondsbeheerders met de ontvangende minister het volgende borgen:

- Professionaliseer het monitorings- en evaluatiesysteem door bestaande KPI's meer SMART te maken en nieuwe KPI's voor de derde fase op te nemen. Stel een onafhankelijke taskforce aan om na drie jaar de monitoringsresultaten te analyseren en de voortgang te evalueren om zo bijsturing mogelijk te maken. Kijk daarbij naar de output en de effectiviteit van het management en de governance om duidelijke allocatiebeslissingen te nemen, koers te houden en QDNL om te vormen tot een meer bedrijfsmatige instelling die op termijn onafhankelijk van NGF subsidie kan opereren. Volg snel de aanbeveling op van de midterm review om de governance te versimpelen. De committee adviseert een structurele verandering in de governance. De rollen moeten verhelderd, de executive board moet strategische besluiten kunnen nemen. Dubbele petten moeten worden vermeden en er moeten specifieke posities worden gecreëerd voor finance, CEO, HR and managing director. Overwogen zou moeten worden of de drievoudige structuur van Directie-Bestuur-Raad van Toezicht niet teruggebracht kan worden tot twee lagen: RvT en directie/Bestuur. Daarnaast onderschrijft de adviescommissie dat het noodzakelijk is meer mensen met een business en juridische achtergrond, in plaats van een technische, te betrekken. De adviescommissie adviseert de fondsbeheerders en het indienend departement om deze aanbevelingen met prioriteit op te pakken.
- De adviescommissie signaleert dat het consortium erop had gerekend om 60 miljoen euro aan te vragen in de vierde ronde. Nu in het hoofdlijnenakkoord staat dat het Nationaal Groeifonds wordt uitgefaseerd en er geen middelen meer voor ronde 4 en 5 zijn, moet het consortium haar plan prioriteren. De adviescommissie moedigt aan helder te prioriteren. De focus dient daarbij te liggen op het ontwikkelen van economische activiteiten en het aantrekken van nationale en internationale investeerders. De adviescommissie moedigt de fondsbeheerders en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat als indienend departement aan om snel te acteren. Indien gewenst kunnen de fondsbeheerders een advies van de adviescommissie vragen als het gaat om een significante wijziging.

Versterkt Conflictoplossend Vermogen

Proces

Dit voorstel is aan de adviescommissie voorgelegd in het kader van een bezwaarprocedure na een gegrond beroepschrift van de aanvragers bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. De adviescommissie heeft kennis genomen van de stukken in bezwaar en beroep en de uitspraak van het College. De beoordeling van het voorstel heeft inhoudelijk plaatsgevonden op basis van de oorspronkelijk ingediende aanvraag.

Algemeen oordeel

De adviescommissie onderschrijft het belang van het verminderen van conflicten voor de maatschappij en staat sympathiek tegenover het voorstel, maar is van mening dat het voorstel 'Versterkt conflictoplossend vermogen' niet aansluit bij de R&D&I-pijler van het NGF, noch bij de Kennispijler. De adviescommissie ziet daarom geen aanleiding voor een gesprek met het consortium of voor het inschakelen van aanvullende expertise voor verdere beoordeling van het voorstel. Daarnaast oordeelt de adviescommissie dat het voorstel op geen van de rangschikkingscriteria uit het analysekader voldoende scoort (duurzaam verdienvermogen, strategische onderbouwing, kwaliteit van het plan, en governance en samenwerking). De adviescommissie adviseert daarom het voorstel af te wijzen.

Hieronder geeft de adviescommissie verdere toelichting op de rangschikkingscriteria. Alle zijn door de adviescommissie als onvoldoende beoordeeld.

Oordeel duurzaam verdienvermogen: onvoldoende

De theoretische aanpak van de betrokken kennisinstellingen lijkt niet verankerd te zijn in uitvoeringsorganisaties. Dit beperkt de duurzame impact op het verdienvermogen in hoge mate. Verder legt het voorstel weliswaar een duidelijke en logische relatie tussen het gebruik van betere methoden voor conflictoplossing en maatschappelijke baten, maar richt het voorstel zich nergens op een primaire economische activiteit. Dit maakt de relatie tot duurzaam verdienvermogen onduidelijk. Ook is de bijdrage aan het duurzaam verdienvermogen alleen op indirecte wijze en in onduidelijke mate beschreven.

Oordeel strategische onderbouwing: onvoldoende

De adviescommissie gaat mee in de stelling dat het verminderen van conflicten maatschappelijke waarde en besparingen op zal leveren. De adviescommissie is echter niet overtuigd dat de geboden oplossing van het probleem de gewenste resultaten zal opleveren.

In de propositie is het ministerie van Justitie en Veiligheid niet als uitvoerende partij opgenomen, waardoor het zeer onzeker is dat de in het project te ontwikkelen alternatieve methoden daadwerkelijk geïmplementeerd worden op een schaal zoals in het plan aangegeven. De adviescommissie ziet een theoretisch voorstel dat bijna uitsluitend door universiteiten opgezet en uitgevoerd zal worden, waarbij geen implementatie en commitment in de uitvoeringsorganisaties wordt beschreven. Dit terwijl het zeer aanzienlijke veranderingen betreft in de uitvoeringsorganisaties. Daarmee is het niet duidelijk hoe de theorie in praktijk geïmplementeerd zal worden op een manier die duurzame impact zal maken. Dit is problematisch voor de uitvoering en daarmee voor de valorisatie van de propositie.

De indieners beschrijven dat implementatie van het programma zal leiden tot vervanging van juridische procedures door alternatieve methoden voor conflictoplossing. In de praktijk betekent dit dat de huidige wet- en regelgeving in dit kader moet worden aangepast, een moeizaam proces dat bijdraagt aan de complexiteit van de uitvoering van het programma. Juist in deze juridische context is de betrokkenheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid essentieel. De adviescommissie vindt het derhalve onbegrijpelijk dat het departement geen essentieel onderdeel vormt in de vormgeving en uitvoering van het programma. De afwezigheid van het departement geeft geen vertrouwen in de succesvolle uitvoering en implementatie van het programma.

Het voorstel werkt tevens onvoldoende uit hoe de activiteiten van het voorstel kunnen leiden tot het realiseren van de doelstelling om 80 procent van de conflicten op de genoemde gebieden binnen een jaar op te lossen op een voor alle betrokkenen aanvaardbare wijze.

Oordeel kwaliteit van het plan: onvoldoende

De adviescommissie ziet veel onduidelijkheden met betrekking tot de opzet, uitvoering en implementatie van het project. Zie hierbij onder andere hetgeen is opgemerkt bij de twee voorgaande oordelen. De adviescommissie is van oordeel dat de activiteiten in het plan niet overeenkomen met de activiteiten die in de subsidieregeling subsidiabel zijn. Er wordt in het plan niet onderbouwd waarom de activiteiten wel zouden kunnen passen. Dit is ook het geval met de aannahme dat er geen sprake is van staatsteun. Een deel van de activiteiten lijken uitgevoerd te gaan worden door nog niet betrokken commerciële rechtshulpverleners die daaruit volgende economische activiteiten zullen ontplooiën en derhalve de staatssteunregels in acht moeten nemen. Dit heeft zijn effecten op de financiële onderbouwing van het programma. De adviescommissie vindt de uitwerking in dit kader onzorgvuldig en onvoldoende.

Los daarvan geeft de analyse het beeld dat het onduidelijk is of er voldoende commitment is voor het gebruik van de resultaten van het plan in de praktijk. Dit volgt onder andere uit het geheel ontbreken van cofinanciering vanuit de betrokken partners, maar ook uit de afwezigheid van private partijen in het consortium. Daarmee zijn er twijfels of het plan wel zal leiden tot de gewenste resultaten en impact. Verandering van gedrag zal van de doelgroep duidelijke incentives en betrokkenheid vragen; deze lijken echter te ontbreken.

Verder is het valorisatieplan onvoldoende uitgewerkt, want het biedt geen inzicht in de processen en strategieën waarmee onderzoeksresultaten en innovaties worden omgezet in economisch waardevolle producten, diensten of processen. Dit geeft een beeld dat het consortium niet goed weet hoe men waarde gaat creëren en welke activiteiten daarvoor nodig zijn naast enkel het uitvoeren van de projectactiviteiten.

Oordeel samenwerking en governance: onvoldoende

De adviescommissie oordeelt dat het voorstel voldoende aandacht geeft aan de formele verantwoordelijkheden en bevoegdheden die nodig zijn om nieuwe methoden en technieken te kunnen ontwikkelen. Het consortium bestaat echter uit een grote groep academische partijen en juridische stichtingen. Voor de implementatie van het plan ontbreekt een aantal belangrijke partners uit het publieke domein. Het ontbreekt in de governance aan partijen die garant moeten staan voor een effectieve uitvoering van de programmaonderdelen.

Het gebrek aan commitment van het ministerie van Justitie en Veiligheid ziet de adviescommissie als een essentieel gemis in het programma. Het is onvermijdelijk dat beleidsvorming invloed heeft op de uitvoering van het project. Het plan geeft geen inzicht in de rol die het ministerie van Justitie en Veiligheid zou willen spelen. Ook is er geen steunbetuiging vanuit het ministerie voor dit plan meegezonden bij de indiening van de propositie.

Tot slot

Gegeven dat het voorstel beoordeeld is als niet passend bij de subsidieregeling van het Nationaal Groeifonds, lijkt het vanuit de analyse verstandig als de indieners met het ministerie van Justitie en Veiligheid contact zoeken voor overleg en eventuele verrijking van het voorstel.